

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HÀ NAM
ĐỀ CHÍNH THỨC

KỶ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT CHUYÊN
Năm học 2021-2022
Môn: Ngữ văn (Đề chung)

Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian giao đề

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn thơ:

*Người đồng mình thương lắm con ơi
Cao đo nỗi buồn
Xa nuôi chí lớn
Dẫu làm sao thì cha vẫn muốn
Sống trên đá không chê đá gập ghềnh
Sống trong thung không chê thung nghèo đói*

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Đoạn thơ trên trích trong bài thơ nào? Của ai?

Câu 2. Theo đoạn trích, điều *cha vẫn muốn* là gì?

Câu 3. Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ trong hai câu thơ:

*“Sống trên đá không chê đá gập ghềnh
Sống trong thung không chê thung nghèo đói”*

Câu 4. Nêu ý nghĩa câu thơ “*Người đồng mình thương lắm con ơi*”.

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ lời tâm tình của người cha trong đoạn thơ phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của bản thân về ý nghĩa tình cảm gia đình trong cuộc sống mỗi con người.

Câu 2. (5,0 điểm)

Cảm nhận về nhân vật ông Hai trong truyện ngắn *Làng* của Kim Lân. Từ tình cảm yêu làng, yêu nước của ông Hai – người nông dân trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, anh/chị hãy chia sẻ tình yêu quê hương đất nước của bản thân trong bối cảnh nước ta hiện nay.

--- HẾT ---

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Đáp án đề thi Văn vào lớp 10 trường Chuyên tỉnh Hà Nam năm 2021

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Cách giải:

Đoạn thơ trên được trích trong văn bản Nói với con của tác giả Y Phương

Câu 2

Cách giải:

Theo đoạn trích người cha vẫn muốn con Sống trên đá không chê đá gập ghềnh/ Sống trong thung không chê thung nghèo đói

Nghĩa là sống thủy chung, tình nghĩa với quê hương nguồn cội

Câu 3:

Cách giải:

Biện pháp tu từ: Điệp cấu trúc (Sống.... không chê)

Tác dụng: Nhấn mạnh mong muốn của người cha. Mong con mình dù có làm gì, đi đâu cũng không luôn giữ trong lòng sự tình nghĩa, biết ơn nguồn cội.

Câu 4:

Cách giải:

- “Người đồng mình” là người bản mình, người quê mình – Y Phương có cách gọi rất độc đáo, rất gần gũi và thân thương về những con người quê hương.

=> Câu thơ vừa gần gũi, vừa thân thuộc gọi nên tình yêu thương chân thành mộc mạc, giản dị từ những người con quê hương. Thể hiện tình yêu tha thiết của tác giả với quê hương làng bản.

II. LÀM VĂN

Câu 1:

Cách giải:

I. Mở đoạn

Giới thiệu vấn đề nghị luận: Ý nghĩa tình cảm gia đình trong cuộc sống mỗi con người.

II. Thân đoạn

1. Giải thích

- Gia đình là nơi sinh thành nuôi dưỡng bồi đắp tâm hồn tình cảm cho con người. Nơi đó có những người thân yêu cha mẹ, ông bà, anh chị em...

=> Khẳng định ý nghĩa, tình yêu thương của bản thân đối với gia đình (ông bà, cha mẹ, anh chị)

2. Biểu hiện của tình cảm gia đình:

- Ba mẹ thương yêu, chăm sóc con cái, luôn quan tâm và hỏi han con cái
- Là sự hi sinh cả tuổi thanh xuân của cha mẹ nuôi dạy con
- Ông bà tảo tần nuôi con khôn lớn, thương yêu cháu, dạy dỗ cháu nên người
- Con cái thương yêu, kính trọng, hiếu thảo với ông bà cha mẹ
- Con cháu học tập có thành tích tốt để ông bà cha mẹ vui
- Con cháu biết trách nhiệm và vai trò của mình để tạo niềm vui cho ông bà, cha mẹ
- Anh chị em trong nhà yêu thương nhau, ...

3. Ý nghĩa

- Gia đình có tình cảm gia đình sẽ hạnh phúc
- Được mọi người thương yêu, quý mến và tôn trọng
- Ông bà cha mẹ tự hào

4. Vai trò của em trong tình cảm gia đình:

- Cố gắng học tập và rèn luyện
- Hiếu thảo với ông bà, cha mẹ

5. Phê phán:

Trong cuộc sống vẫn còn có nhiều người không xem trọng hạnh phúc gia đình. Họ sống ích kỉ, chỉ biết đến nhu cầu và lợi ích của bản thân, không thực hiện các nghĩa vụ đối với gia đình. những người như thế thật đáng chê trách.

III. Kết đoạn:

- Đây là một tình cảm rất thiêng liêng
- Chúng ta cần học tập tốt để đền đáp công ơn của cha mẹ

Câu 2:

Cách giải:

1. Mở bài

- Giới thiệu khái quát về tác giả Kim Lân (những nét cơ bản về con người, cuộc đời, đặc điểm sáng tác,...)
- Giới thiệu khái quát về truyện ngắn “Làng” (xuất xứ, hoàn cảnh ra đời, những đặc sắc về nội dung và nghệ thuật,...)
- Giới thiệu khái quát về nhân vật ông Hai và tình yêu quê hương đất nước.³

2. Thân bài

a. Tình yêu làng

* Niềm tự hào, kiêu hãnh của ông Hai về làng của mình:

Dù đã rời làng nhưng ông vẫn:

- Nghĩ về làng của mình, nghĩ về những buổi làm việc cùng anh em
- Lo lắng, nhớ đến làng: "Chao ôi! Ông lão nhớ cái làng này quá "

* Tâm trạng của ông hai khi nghe tin làng Chợ Dầu đi theo giặc:

- Tin đến đột ngột , bất ngờ làm ông sững sờ, bàng hoàng “Cổ ông lão nghẹn ắng hẳn lại, da mặt tê rân rân, nước mắt giàn ra, giọng lạc đi” → Cảm xúc: đau đớn, tê tái, bẽ bàng
- Lăng chuyện cười nhạt thêch, cúi mặt mà đi → Trốn tránh vì xấu hổ và nhục nhã

- Về nhà: “Năm vật ra giường” ... “Nhìn lũ con, tủi thân, nước mắt ông lão cứ dàn ra. Chúng nó cũng là trẻ con làng Việt gian đấy ư? Chúng nó cũng bị người ta rẻ dúng hất hủi đấy ư? ...” → Thương con

⇒ Căm giận dân làng → gọi là chúng bay → Căm ghét, khinh bỉ, nguyên rủa họ phản bội, bán nước

- Khi trò chuyện với vợ ông Hai bực bội, gắt gỏng vô cớ, đau đớn, trần trọc thờ dãi rồi lo lắng → chân tay rùn ra, nín thở, lắng nghe không nhúc nhích.

⇒ Nỗi ám ảnh nặng nề biến thành sự sợ hãi thường xuyên cùng nỗi đau xót, tủi hổ trước cái tin làng mình theo giặc.

* Tâm trạng của ông Hai mấy ngày sau đó:

- Suốt mấy hôm ông không dám đi đâu, chỉ ở trong nhà nghe ngóng tình hình trong sự sợ hãi, lo lắng, luôn bị ám ảnh về chuyện làng theo Tây. Cứ thấy một đám đông túm lại ... ông cũng chột dạ ... “thoảng nghe những tiếng Tây Việt gian ... lủi ra một góc nhà, nín thít. Thôi lại chuyện ấy rồi!”

- Gia đình ông không biết sẽ sống nhờ ở đâu, tâm trạng của ông lúc này thật bế tắc tuyệt vọng.

+ Có ý nghĩ “Hay là quay về làng” nhưng “vừa chớm nghĩ như vậy, lập tức phản đối ngay” ... “nước mắt ông dàn ra. Về làng ... làm nô lệ cho thằng tây .. thế rồi ông quyết định “Làng thì yêu thật nhưng làng theo Tây mất rồi thì phải thù”.

⇒ Mọi mâu thuẫn trong nội tâm và tình thế của nhân vật dường như đã thành sự bế tắc, đòi hỏi phải được giải quyết.

- Ông Hai trò chuyện với đứa con út.

+ Muốn đưa con ghi nhớ “ Nhà ta ở làng chợ Dầu”-> Tình yêu sâu nặng với làng quê. Tình cảm tự do tình cảm cách mạng, lòng yêu làng, yêu nước đã thực sự hoà quện trong tâm hồn ông.

* Tâm trạng của ông Hai khi nghe tin cải chính:

- Biết sự thật làng không theo Tây còn chiến đấu anh dũng, ông Hai tươi vui rạng rỡ hẳn lên, mua quà cho con4

- Ông Hai vui mừng phấn chấn đi khoe khắp nơi nhà ông bị tây đốt cháy lấy làm tự hào vì đó là bằng chứng làng ông không theo tây"vén quần lên tận bẹn mà nói chuyện về làng-> sung sướng hả hê đến cực điểm.

b. Tình yêu nước:

- Tình yêu làng là cơ sở cho tình yêu nước.
  - Ông và con ông đều ủng hộ Cụ Hồ Chí Minh (cuộc đối thoại giữa 2 cha con gần cuối bài - đoạn chữ nhỏ). Tâm lòng thủy chung với kháng chiến với cách mạng với Cụ Hồ: "Cụ Hồ muôn năm..."
  - "Ruột gan ông lão cứ múa cả lên, vui quá!" khi nghe các tin dân ta đánh Tây từ phòng thông tin.
  - Tình cảm sâu nặng, bền vững, thiêng liêng của ông, của gia đình ông với kháng chiến, với cách mạng, ông yêu làng nhưng phải yêu đất nước-> ông là người có tâm hồn ngay thẳng, trọng danh dự, yêu ghét rạch ròi.
- Tình yêu làng, yêu nước của ông Hai thật chân thật, giản dị mà sâu sắc. Tình yêu làng sâu sắc và tình yêu nước thiết tha gắn với tinh thần kháng chiến của ông.

c. Tình yêu quê hương đất nước của bản thân trong bối cảnh hiện nay

- Nêu bối cảnh quê hương đất nước:
  - + Dịch bệnh COVID – 19 hoành hành
  - + Chính quyền vẫn có các biện pháp kiểm soát tốt, đảm bảo cuộc sống cho người dân
  - + ...
- Trách nhiệm, tình cảm của bản thân:
  - + Tình yêu, gắn bó với quê hương, đất nước, đồng bào
  - + Trách nhiệm: thực hiện tốt các biện pháp phòng chống dịch (5K), học tập và tham gia các hoạt động tình nguyện xã hội, cùng chung tay chung sức chống dịch, giúp đỡ đồng bào
  - + ...

3. Kết bài

Khái quát về những vẻ đẹp của tình yêu quê hương đất nước ở nhân vật ông Hai, các biện pháp nghệ thuật trong văn bản và bày tỏ tình yêu quê hương đất nước cùng những suy nghĩ của bản thân.